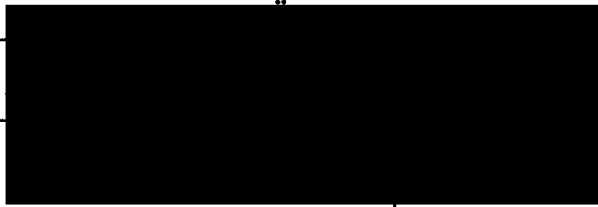

§

széles beadvény!

Alkotmánybíróság részére

1015 Budapest,
Donáti u. 35-45.
Postacím: 1535 Budapest, Pf. 773.

Ügyszám IV/1985-1/2014

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/1985-2/2014
Érkezett:	2015 JAN 28.
Példány:	1
Melléklet:	2 db
Kezezőiroda:	<i>Jen</i>

Tárgy: alkotmányjogi
panasz - hiánypótlás

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [redacted] g [redacted] f [redacted] i [redacted],
[redacted] h [redacted] a mellékelten eredetiben csatolt meghatalmazással
igazoltan (I/1.) ügyfeleim

Indítványozók (a továbbiakban Indítványozók) képviseletében Magyarország Alaptörvénye (továbbiakban: Alaptörvény) 24. cikk (2) bekezdés c) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. számú törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján, a 2014. december 2. napján megküldött alkotmányjogi panasz

HIÁNYPÓTLÁSÁT

kívánom benyújtani az Alkotmánybíróság részére a 2014. december 29. napján átvett, IV/1985-1/2014 ügyszámú hiánypótlási felhívására tekintettel.

I.
Előjáróban Indítványozók megjegyzik, hogy a hiánypótlási felhívással érintett alkotmányjogi panasz első kérelmi eleme a „Kúriának a pénzügyi intézmények fogasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL.

Jen

törvény” (a továbbiakban **a Törvény**) 38. § (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezések megsemmisítésére irányult. Miután panasz 2014. december 2. napján benyújtásra került, a kifogásolt jogszabály 2014. december 6-án (4 nappal a beadvány beérkezése után) megváltozott akként, hogy a felfüggesztett pereket az eljáró bíróságoknak az törvényben meghatározott felülvizsgált elszámolást követő 30 napon belül folytatni kell. Álláspontom szerint a jogszabályi változtatásokra tekintettel – az Abtv. 41. § (3) bekezdésére figyelemmel – már nem indokolt a panasz fenntartása, a megváltozott jogszabály megsemmisítésére természetesen nem kívánunk alkotmányjogi panaszt benyújtani. **Indítványozók ezért az 1. kérelmi elem vonatkozásában az alkotmányjogi panaszt visszavonják.**

II.

A második kérelmi elemben kérjük a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg a Törvény 37. § (1)-(3) bekezdését, a Törvény 39. §-nak, valamint a 40. § (3) bekezdésének rendelkezéseit, mert azok ellentétesek az Alaptörvény XXIV. cikk (1) és (2) bekezdésével (tiszteséges eljáráshoz való joggal), a jogszabály alkalmazása miatt viselendő perköltségek tekintetében pedig az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével (tulajdonhoz való joggal).

II.1.

Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Köztudott, hogy a devizaszerződések érvénytelenségének megállapítására 2008 óta több száz peres eljárás indult a különböző bírói fórumok előtt, mivel a nem kellően felmért árfolyamkockázat hatására deviza-alapú kölcsönszerződések törlesztő-részletei jelentős mértékben megemelkedtek. Az Indítványozók álláspontja szerint a panasz abban a tekintetben alkotmányjogi jelentőségű, hogy a 2014. évi XL. törvény megsemmisíteni kért rendelkezései csorbítják a peres eljárásban résztvevők és peres eljárást kezdeményezők tiszteséges eljáráshoz való jogát (ezen belül különösen az önrendelkezéshez való jogot), valamint a jogszabály által megszüntetendő perek kapcsán viselni kényszerített saját költségek tekintetében pedig sérti a felperesek tulajdonhoz való jogát. A jogalkotó a deviza-alapú kölcsönszerződések jogállásának rendezése közben a folyamatban lévő érvénytelenségi perekben alaptörvény-ellenes jogszabály megalkotásával a felek önrendelkezési jogának olyan szükségtelen és aránytalan korlátozásról döntött, melyek indokolatlanul csorbítják a több ezer peres eljárásban résztvevő fél Alaptörvényben biztosított jogait és anyagi érdekeit.

II.2.

Indítványunkban a fenntartott második kérelmi elem vonatkozásában elsődlegesen az indítványozói jogosultságunkat kell alátámasztanunk.

Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján terjesztjük elő, amely szerint „az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján, ha

a) az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és

b) nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.

Az Indítványozók egyedi ügyben érintett személyek. [REDACTED]

[REDACTED] 2007. április 6.-án lakásvásárlás céljából CHF alapú elszámolással kölcsönszerződést kötöttek az [REDACTED] A kölcsönszerződés pontjaival és a bank szerződésteljesítésével kapcsolatban Indítványozók 2011. szeptember 19.-én nyújtottak be keresetet a Pesti Központi Kerületi Bíróságra. A későbbiekben módosított kereseti kérelmükben kérték a szerződés érvénytelenségének megállapítását az érvénytelenség jogkövetkezményeinek megállapítása nélkül a régi Ptk. 239/A § (1) bekezdése alapján (új Ptk. 6:108. § (1) bekezdés). A kereset releváns részei I/2 számú mellékletben csatolásra kerülnek. A folyamatban lévő pert a Fővárosi Törvényszék 2014. július 27.-én felfüggesztette a 2014. évi XXXVIII. törvény 16. §-ában megjelölt külön törvényben megjelölt határidőig, de legkésőbb 2014. december 31. napjáig.

Indítványozói álláspont szerint a megsemmisíteni kívánt rendelkezések a tisztességtelen eljáráshoz való jog sérelmével elvonják a 2014. december 31. napja után folytatandó perekben a Ptk. 6:108. § (2) bekezdésének alkalmazási lehetőségét, ennek megfelelően az indítványozók álláspontja szerint alapjogsérelmük személyes és közvetlen, tényleges és aktuális érintettségünk folytán következett be. Elsődlegesen bírói döntés nélkül következik be jogsérelem azáltal, hogy a felperes elveszti a per folytatásának, és ítélettel történő lezárásának lehetőségét. A tulajdonhoz való jog további sérelmét jelenti az, hogy a Ptk. 6:108. § (2) bekezdésére alapuló kereseti kérelmüket fenntartó felperesek esetében a per megszüntetését a jogalkotó előírja, ezért a felperes elesik attól a jogától, hogy az eljárásban felmerült saját költségét igényelhesse.

Az indítványozók eredeti kérelmükben a 2014. évi XL. törvény 40. § alaptörvény-ellenességére, valamint ezen jogszabályi pontra tekintettel több más szakasz alaptörvény-ellenességére is hivatkoztak. Jelen hiánypótlásban a megsemmisítésre vonatkozó kérelmünket kizárólag a 40. § (3) bekezdés, a 37. § (1) és (3) bekezdése, és a 39. § rendelkezései tekintetében tartjuk fenn. A korábbi kérelemben megtámadott törvényi rendelkezések a következők:

A 2014. évi XL. törvény 40. § (1) bekezdése szerint a „ha a peres felek - a 39. § szerinti per kivételével - legkésőbb az eljárás felfüggesztésének megszűnését követő első tárgyalási napon

a) egyezséget kötnek,

b) a per megszüntetését közösen kérik,

a peres eljárás illetékét az állam viseli, ezen túlmenően mindegyik fél maga viseli a saját költségeit, a bíróság e kérdésekről hivatalból határoz.”

40. § (2) bekezdés szerint akkor is az állam viseli a peres eljárás illetékét - a 39. § szerinti per kivételével -, ha a felperes legkésőbb az eljárás felfüggesztésének megszűnését követő első tárgyalási napon eláll a keresetétől és ennek folytán a per megszüntetésére kerül sor. Ez esetben a Pp. 160. § (1) bekezdését azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a felperes az érdemi tárgyalás megkezdését követően is jogosult az alperes hozzájárulása nélkül elállni, valamint mindegyik fél maga viseli a saját költségeit.

40. § (3) bekezdés szerint **A per 39. § szerinti megszüntetése esetén a peres eljárás illetékét az állam viseli, ezen túlmenően mindegyik fél maga viseli a saját költségeit.**

40. § (4) bekezdés szerint Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 80. § (1) bekezdése szerint kell eljárni az (1)-(3) bekezdésben meghatározott esetben is, akként, hogy a kiszabott, de még meg nem fizetett illeték törlésének, illetve a megfizetett illeték visszatérítésének hivatalból van helye.”

Indítványozói álláspont szerint az (1) és (2) bekezdés rendelkezései egy választási lehetőséget biztosítanak a felperesek részére, miszerint ha egyezséget kötnek a bankkal, vagy a per megszüntetését közösen kérik (azaz a felek egymással egyetértve kérik végső soron a per befejezését); illetőleg ha a felperes saját maga döntése alapján eláll a keresetétől, akkor – az illetéket leszámítva - a saját költségét mindegyik félnek viselnie kell. Mivel ezen választási lehetőségek esetén a per befejezésére a felperes egyetértésével kerül sor, Indítványozói álláspont szerint jogalkotói szempontból is méltányolható az, hogy a felperes saját költségét ne terhelje az alperesre, de a Kúria döntésének tudatában – egyébként biztos pernyertesként – az eljárási illetéket se kelljen megfizetnie a Pp. 160. § (1) bekezdésében foglalt általános szabályok alapján.

A felperesnek nem kell kötelezően viselnie az ügyvédi és egyéb költségeket, csak abban az esetben ezt tennie, ha a per folytatását a továbbiakban már nem kívánja. A jogalkotó ugyanis nem kötelezettséget fogalmazott, meg, hanem egy lehetőséget teremtett arra, hogy közös megegyezés vagy elállás esetén az felperesnek az illetéket ne kelljen az általános szabályok szerint kifizetni arra tekintettel, hogy a Kúria 2/2014. számú PJE határozatából egyértelműen megállapítható, hogy a perek befejezése esetében az árfolyamkockázat, egyoldalú szerződésmódosítás és egyéb kérdések tekintetében a felperes lenne a pernyertes.

Ezzel szemben Indítványozói álláspont szerint **súlyosan sérül a tisztességes eljáráshoz és a tulajdonhoz való jog** abban az esetben, ha a felperes nem kívánja pert megszüntetni, hanem a pert folytatni kívánja annak érdekében, hogy az eljárás során **addig felmerült költségeit a peresztes féltől követelhesse.**

A Törvény 37. § (1) bekezdése szerint „E törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének (a továbbiakban: részleges érvénytelenség) megállapítását - az érvénytelenség okától függetlenül - a bíróságtól a fél csak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek - a szerződés érvényessé vagy a határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának - alkalmazására is kiterjedően kérheti. Ennek hiányában a keresetlevél, illetve a kereset érdemben - eredménytelen hiánypótlási felhívást követően - nem bírálható el. Ha a fél az érvénytelenség vagy a részleges érvénytelenség jogkövetkezményének levonását kéri, úgy azt is meg kell jelölnie, hogy a bíróság milyen jogkövetkezményt alkalmazzon. A jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozóan a félnek a felek közötti elszámolásra kiterjedő és összegszerűen is megjelölt, határozott kérelmet kell előterjesztenie.”

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakra figyelemmel a törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 239/A. § (1) bekezdése alapján, illetve a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:108. § (2) bekezdése alapján - ha annak e törvényben foglalt feltételei fennállnak - a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indult és folyamatban lévő eljárásokban a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani vagy az eljárásokat meg kell szüntetni. Nincs helye a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának vagy az eljárás megszüntetésének, ha a fél a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelme mellett az eljárásban más kereseti kérelmet is előterjesztett; ebben az esetben úgy kell tekinteni, hogy a megállapítás iránti kereseti kérelmet nem tartja fenn. E szerint kell eljárni a felfüggesztés megszűnését követően folytatott eljárásokban is.

(3) Ha a folyamatban lévő eljárásban a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának már nincs helye, az eljárást meg kell szüntetni, ha a fél a keresetében (vizontkeresetében) a bíróság erre irányuló hiánypótlási felhívásának kézbesítésétől számított 30 napon belül nem kéri az érvénytelen szerződés érvénytelensége vagy részleges érvénytelensége jogkövetkezményének levonását, továbbá nem jelöli meg, hogy milyen jogkövetkezmény alkalmazását kéri. Nincs helye az eljárás megszüntetésének, ha a fél a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelme mellett az eljárásban más kereseti kérelmet is előterjesztett; ebben az esetben úgy kell tekinteni, hogy a fél a megállapítás iránti kereseti kérelmet nem tartja fenn.

A 39. § szerint „ha a 2014. évi XXXVIII. törvény 16. §-a alapján felfüggesztett eljárásban a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti keresetet érvényesítenek, a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül el kell utasítani - vagy ha a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának már nincs helye - az eljárást meg kell szüntetni, ha a fél a keresetében (vizontkeresetében) az eljárás folytatásáról szóló tájékoztatás és a hiánypótlásra szóló felhívás kézbesítésétől számított 30 napon belül a 37. § (1) bekezdésben részletezett feltételeknek megfelelő módon nem kéri az érvénytelen

szereződés érvénytelensége vagy részleges érvénytelensége jogkövetkezményének alkalmazását. Nincs helye az eljárás megszüntetésének, ha a fél a szerződés érvénytelenségének vagy részleges érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelme mellett az eljárásban más kereseti kérelmet is előterjesztett; ebben az esetben úgy kell tekinteni, hogy a fél a megállapítás iránti kereseti kérelmet nem tartja fenn.

A fenti rendelkezések tartalma szerint a **jogalkotó megtiltja azt a lehetőséget**, hogy a felperes úgy követelje továbbra is a perben a kölcsönszerződés – részleges vagy teljes – érvénytelenségének megállapítását, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek megállapítását nem kéri. Ez a rendelkezés semmi másra nem alkalmas, minthogy a felperesnek megtiltsa a Ptk. 6:108. § (2) bekezdésében foglalt lehetőség alkalmazását. *(A fél a szerződés érvénytelenségének megállapítását a bíróságtól anélkül is kérheti, hogy az érvénytelenség következményeinek alkalmazását kérné.)*

Az 1959. évi IV. törvényt módosító törvényjavaslatához fűzött miniszteri indokolásból kitűnően az volt a régi Ptk. 239/A § (1) bekezdésében foglalt szabályozás célja, hogy a felek az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonását egymás között peren kívül rendezzék. A jogalkotó azért kívánt erre módot adni, hogy - a szerződés érvénytelenségének bírósági megállapítása mellett - a felek a gyakran bonyolult elszámolási vitájukat peren kívül, rugalmas módon, békésen rendezhessék, üzleti vagy egyéb kapcsolatuk jövőbeni fenntartása érdekében is. Ha a felekben erre nincs meg a kölcsönös hajlandóság, rendszerint úgyis kéri a bíróságtól - és pedig ugyanabban a perben - az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonását is. Az érvénytelenség jogkövetkezményeit ismerjük: ebben az esetben elsődlegesen az eredeti állapotot kell helyre állítani, ami a kölcsön azonnali hatályú visszafizetési kötelezettségét eredményezheti, amely egyik félnek sem kedvező.

Magyarország Alaptörvénye az alábbiakról rendelkezik:

XXIV. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

Jelen ügyben álláspontom szerint azt kellett mérlegelnie az Alkotmánybíróságnak, hogy amennyiben a jogalkotó folyamatban lévő perek esetében a Ptk. 6:108. § (2) bekezdés alkalmazásának tilalmát írta elő, akkor megfelel-e a tisztességes eljáráshoz való jognak az jogszabályi rendelkezés, amely arra kötelezi a felperest, hogy az alapvető kereseti kérelmét változtassa meg, a megváltoztatás elmaradásához pedig azt a jogkövetkezményt fűzi, hogy a felperes az addigi perköltségeit – illetéket kivéve – elveszíti a per kötelező megszüntetésével egyetemben.

A perben irányadó szabályok ilyen jellegű megváltoztatása általánosságban azt eredményezi, hogy sem a bíróságok, sem az felek nem lennének tisztában az eljárás során előterjeszhető kereseti kérelmek megengedett körével, mivel a jogalkotói akarat megváltozása jelentős és váratlan mozgástér-csökkenést és költségemelkedést okoz az egyik félnek már folyamatban lévő perekben is. A sérelmezett jogszabály azt a joghatást fejt ki, hogy a jóhiszeműen eljáró fél kérelmének megváltoztatására kényszerül, miközben korábban még alappal bízhatott egyrészt kérelme elbírálásában, másrészt költségei megtérítésében. Az ilyen kiszámíthatatlan eljárási szabályok a felek számára és külső szemlélő számára is szerencsejátékká teszik a per lefolytatását, mely alapján a felperesek a Kúria kedvező döntése ellenére sem tarthatnak igényt költségeik megtérítésére. A peres fél ugyanis nem tudhatta eldönteni előre, hogy a költségviselési szabályok megváltozása miatt milyen költségekkel kell számolnia akár pernyertesség akár pervesztesség esetén. Indítványozói álláspont szerint a megsemmisíteni kért rendelkezések a jogbiztonság alapvető hiánya miatt sértik a tisztességes eljáráshoz való jogot (Alaptörvény XXIV. cikk (1) és (2) bekezdése), az okozott költségek tekintetében pedig a tulajdonhoz való jogot. (XIII. cikk (1) bekezdése)

További sérelmet jelent a tisztességes eljárásokat garantáló alkotmányos jogintézmények és követelmények csorbulása. Ebben a körben sérül a bíróság kérelemhez kötöttségének elve – mint az önrendelkezés egyik legfőbb joghatása – mely szerint a bíró kötve van a felek által előterjesztett kérelmekhez. Sérül a bírósághoz fordulás joga is, amely nem csak a beadványok előterjesztésének jogát jelenti, hanem arra is vonatkozik, hogy a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítsa az abban résztvevő személyeknek, azaz a felek elsősorban alanyai, alakítói én nem tárgyai „elszenvedői legyenek az eljárásnak. Sérül a fél önrendelkezési jogosultsága, amely magában foglalja, hogy a felek perbeli alanyi jogaikkal szabadon rendelkezhetnek, azaz tulajdonképpen a fél az ügy „ura”, nem pedig az Országgyűlés.

Indítványozói álláspont szerint az a jogi szabályozás, amely kötelezettséget teremt arra, hogy a bíróság a keresetben megjelölt jogalaptól eltérően, bármilyen jogcím figyelembe vétele nélkül, tulajdonképpen akár a felperes akaratán kívül is megszüntesse a pert, és a feleket a saját költségei viselésére kötelezze, a tisztességes eljáráshoz való jog olyan korlátozását és a jogállamiság elvének olyan sérelmét jelenti, amely alkotmányosan megengedhetetlen.

A tisztességes eljárás követelménye mindenekelőtt a felek egyenlőségét, a kérelemhez kötöttséget, valamint a felek önrendelkezési jogának figyelembe vételét, és ezen túl a jogszabályok maradéktalan betartását jelenti. Indítványozó álláspontja szerint, ha a bíróságoknak jogszabályi döntés alapján folyamatban lévő ügyben 2014. december 31-től a kereseti kérelmetől eltérően kötelező elbírálnia, akkor az Alaptörvényben biztosított alapvető jogok – tisztességes, pártatlan eljáráshoz való jog – sérülnek.

